

Sylwia Banaś*

ASPEKTY PRAWNE ZABIEGÓW KOSMETYCZNYCH WYKONYWANYCH PRZEZ KOSMETOLOGA

1. Kosmetologia a medycyna

Przez ostatnie kilka lat zauważalny jest bardzo silny rozwój tzw. beauty biznesu. Wzrasta liczba salonów medycyny estetycznej oraz salonów kosmetycznych. Można zauważyć coraz silniejszy kult piękna. Środki masowego przekazu ukazują ‘idealnych celebrytów’, którzy są piękni i bogaci. Często ich piękno kreowane jest przez chirurga plastycznego, dermatologa, lekarza medycyny estetycznej¹, kosmetologa czy kosmetyczkę. Wzrasta również świadomość i oczekiwania pacjentów-klientów, korzystających z usług wymienionych specjalistów.

Istotną kwestią w ramach omawianej problematyki jest konflikt pomiędzy przedstawicielami zawodów zajmującymi się wykonywaniem zabiegów kosmetycznych. Konflikt ten jest najbardziej widoczny pomiędzy lekarzami a kosmetologami. Środowisko lekarskie twierdzi, iż zabiegi z zakresu zaawansowanej pielęgnacji są zarezerwowane wyłącznie dla lekarzy, a kosmetolodzy wykonują zabiegi do których nie są uprawnieni. Kosmetolodzy w odpowiedzi wskazują, iż posiadają kwalifikacje zawodowe pozwalające wykonywać zabiegi z zakresu zaawansowanej pielęgnacji. Twierdzą oni, że ich wiedza i kompetencje w tym zakresie są często lepsze niż wiedza lekarza. W walce tej kosmetolog ma mniej argumentów potwierdzających swoje racje.

* Mgr Sylwia Banaś – Asystent, Katedra Prawa Administracyjnego, Wydział Administracji i Nauk Społecznych, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.

¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 2.1.2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków, Dz.U. z 2013 r., poz. 26, wśród specjalizacji lekarskich nie wymienia medycyny estetycznej, co prowadzi do wniosku, że jest to raczej termin zwyczajowy i potoczny, niż prawny.

Wynika to z faktu, iż brakuje regulacji prawnych określających ramy prawne zawodu kosmetykologa oraz jego kwalifikacje zawodowe. Rozwiązanie tej kwestii jest bardzo istotne, gdyż dotyczy ona prawa do ochrony zdrowia i życia człowieka.

Artykuł skupia się na unormowaniach prawnych zawodu kosmetykologa. Dokonana została analiza stanu prawnego dotyczącego uprawnień zawodowych, szkoleń oraz odpowiedzialności karnej oraz cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu kosmetykologa. Regulacja kwestii dotyczących kwalifikacji i uprawnień zawodowych kosmetykologa jest istotna ze względu na rosnącą liczbę popełnianych błędów wynikających zazwyczaj z niedostatecznych kompetencji osób wykonujących zabiegi, wadliwości sprzętu albo niezapewnienia pacjentowi właściwej opieki po wykonanym zabiegu.

Celem artykułu jest określenie i analiza przesłanek legalności zabiegów wykonywanych przez kosmetykologa. Autorka postara się odpowiedzieć co w świetle obowiązujących przepisów kosmetykolog może wykonywać, a co jest mu surowo zabronione. Zostanie dokonana analiza stanu prawnego, orzecznictwa oraz poglądów doktryny.

2. Kosmetykolog, uprawnienia i kwalifikacje zawodowe

Kwalifikacje zawodowe rozumiane są jako zestaw wiedzy i umiejętności wymaganych do realizacji składowych zadań zawodowych w wybranej specjalności. Na podstawie art. 4 ust 1 pkt 2c oraz ust 1 pkt 7c ustawy z 20.4.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy² został stworzony system krajowych standardów kwalifikacji zawodowych. Zgodnie z opisem kwalifikacji zawodowych kosmetykolog jest specjalistą zajmującym się poprawą i przywracaniem urody. Zajmuje się on profilaktyką opóźniającą oznaki starzenia oraz problematyką zmian skórnych. Posiada wiedzę ogólną z zakresu anatomii, fizjologii, patofizjologii, biochemii, histologii, dermatologii, immunologii, onkologii skóry, medycyny estetycznej, toksykologii, receptury kosmetyku, laseroterapii, chemii surowców kosmetycznych, sensoryki, perfumerii, etyki oraz nauk o zdrowiu, a także wiedzę szczegółową z zakresu kosmetykologii. Do zadań kosmetykologa należy diagnostyka skóry oraz wykonanie zabiegów z zakresu kosmetykologii pielęgnacyjnej, upiększającej i leczniczej. Kosmetykolog znajduje zatrudnienie w gabinetach kosmetycznych, odnowy biologicznej, firmach kosmetycznych, laboratoriach lub jako wykładowca w wyższych uczelniach i szkołach kosmetycznych oraz w redakcjach profesjonalnych pism³. W opisie kwalifikacji zawodowych kosmetykologa na uwagę zasługuje

² Ustawa z 20.4.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 149 ze zm.

³ Krajowy standard kwalifikacji zawodowych, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Kosmetykolog (223912), E. Małek, A. Sowa-Stępień, Radom 2007 <http://>

aspekt dotyczący współpracy kosmetologa z lekarzem. Kosmetolog powinien umieć różnicować defekty kosmetyczne od zmian chorobowych, a w sytuacji stwierdzenia zmian potencjalnie chorobowych powinien skierować klientkę na konsultacje z lekarzem. Kosmetolog jest uprawniony do wykonywania wybranych zabiegów kosmetyki leczniczej pod nadzorem lekarza. Unormowanie takie wskazuje na silną potrzebę współpracy tych dwóch grup zawodowych. Krajowy standard kwalifikacji zawodowych przyznaje kosmetologowi kwalifikacje do wykonywania zabiegów zamykania rozszerzonych naczyń krwionośnych oraz zabiegów głębokiego złuszczenia naskórka, nie określa jednak jakimi metodami może być to wykonywane. Ze względu na fakt, iż są to zabiegi w dużym stopniu ingerujące w struktury skóry, warto byłoby kwestię to uregulować w bardziej szczegółowy sposób. Należałoby określić zabiegi, które kosmetolog może wykonywać samodzielnie, które pod nadzorem lekarza, a których nie może wykonywać w ogóle.

3. Kosmetolog a zawody medyczne

W obecnym stanie prawnym brakuje pełnego unormowania zawodu kosmetologa. Regulacje dotyczące zawodu kosmetologa możemy znaleźć w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 7.8.2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania⁴. W akcie tym kosmetolog został sklasyfikowany w kategorii – Specjaliści – specjaliści do spraw zdrowia – specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej nieskasyfikowani – kosmetolog 229903. Jest to jednak akt prawny wykorzystywany jedynie na potrzeby rynku pracy.

Rozporządzenie umiejscawia zawód kosmetologa wśród specjalistów do spraw zdrowia. W celu właściwego zakwalifikowania prawnego zawodu kosmetologa ważne jest określenie czy usługi świadczone przez kosmetologów są świadczeniami zdrowotnymi. Zgodnie z art. 5 pkt. 40 ustawy z 27.8.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁵, świadczeniem zdrowotnym jest działanie służące profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich udzielania⁶. Z kolei art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15.4.2011 r. o działalności leczniczej⁷ stanowi, że osoba wykonująca zawód medyczny, jest to osoba uprawniona na podstawie odrębnych przepisów do

www.kwalifikacje.praca.gov.pl/# z 12.12.2014 r.

⁴ Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 7.8.2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, Dz.U. poz. 1145.

⁵ Ustawa z 27.8.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 581 ze zm. (dalej: u.ś.o.z.).

⁶ Art. 5 pkt. 40 u.ś.o.z.

⁷ Ustawa z 15.4.2011 r. o działalności leczniczej, t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 618 ze zm. (dalej: u.d.l.).

udzielania świadczeń zdrowotnych oraz osoba legitymująca się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny⁸.

Od ponad 50 lat postuluje się, aby zawód kosmetologa został uznany za zawód medyczny⁹. W 2004 r. wysunięto projekt ustawy o zawodach wykonywanych w ochronie zdrowia¹⁰. Projekt ten kwalifikował zawód kosmetologa, jako jeden z zawodów w ochronie zdrowia. Kolejną próbę unormowania kwestii dotyczących zawodów medycznych podjęto w 2005 r. Przedstawiono wtedy projekt ustawy o niektórych zawodach medycznych. Zawód kosmetologa nie został jednak w niej uwzględniony. W 2009 r. podjęto następną próbę regulacji zawodów medycznych. Powstał projekt ustawy o niektórych zawodach medycznych i zasadach uzyskiwania tytułu specjalisty w innych dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia. Projekt ten miał na celu zbliżenie polskiego prawa do dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 7.9.2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych¹¹. Projekt ten nie obejmował zawodu kosmetologa¹². Żaden z powyższych projektów nie został jednak uchwalony.

W obowiązującym stanie prawnym kosmetolog nie jest zaliczany do zawodów medycznych oraz prawo nie nadaje mu uprawnień do wykonywania świadczeń zdrowotnych. Sytuacja taka powoduje pojawianie się w orzecznictwie rozbieżności dotyczących kwalifikacji zawodu kosmetologa do zawodów medycznych.

Izba Skarbowa w Bydgoszczy pismem z 23.9.2011 r.¹³ udzieliła interpretacji przepisów prawa podatkowego w indywidualnej sprawie dotyczącej podatku VAT. W opisywanym przypadku zadano pytanie czy usługi podologiczne i fizjoterapeutyczne wykonywane przez dyplomowanego kosmetologa stosowane wyłącznie

⁸ Art. 2 ust. 1 pkt 2 u.d.l.

⁹ I. Rudowska, *Kosmetyka lekarska*, Warszawa 1957, s. 3.

¹⁰ Projekt ustawy z 29.1.2004 r. o zawodach wykonywanych w ochronie zdrowia. Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej w stanowisku z 5.3.2004 r. zgłosiło wiele zastrzeżeń do projektowanej ustawy. Prezydium stwierdziło, iż tytuł ustawy o zawodach wykonywanych w ochronie zdrowia wydaje się być zbyt szerokim ujęciem. Ochrona zdrowia to nie tylko opieka zdrowotna, a wszystkie działania środowiskowe i społeczne służące zachowaniu zdrowia i pozwalające na samorealizację każdemu z uczestników życia społecznego. Dodatkowo uznano, iż ustawa cechuje się brakiem konsekwencji w podziale zawodów medycznych. Stanowisko Nr 214/04/P-IV Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z 5.3.2004 r. dot. projektu ustawy o zawodach wykonywanych w ochronie zdrowia <http://www.nil.org.pl/> z 10.12.2014 r.

¹¹ Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 7.9.2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych, Dz.Urz.UE 2005 Nr L255/22 ze zm.

¹² Celem projektowanej ustawy było uregulowanie w sposób kompleksowy kwalifikacji i zasad wykonywania wybranych zawodów medycznych, które nie są objęte dotychczas regulacjami ustawowymi w Polsce, a są uregulowane w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Uzasadnienie do projektu ustawy o niektórych zawodach medycznych i zasadach uzyskiwania tytułu specjalisty w innych dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, s. 86.

¹³ Interpretacja indywidualna Izby Skarbowej w Bydgoszczy z 23.9.2011 r. ITPP1/443-989/11/AT.

w celu przywracania zdrowia, poprawie zdrowia, zachowaniu zdrowia, zahamowaniu rozwoju choroby, profilaktyki zdrowia będą zwolnione od podatku VAT. Stanowisko Izby Skarbowej w opisywanej sprawie przyznawało prawo do takiego zwolnienia. W odniesieniu do zawodu kosmetologa Izba Skarbowa stwierdziła „Pomimo, iż zawód kosmetologa nie został objęty unormowaniem odrębnych aktów prawnych, to jednak uprawnienia i zakres świadczonych usług wskazuje, iż osoba, która zdobyła wykształcenie w zakresie kosmetyki jest osobą uprawnioną do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz osobą legitymującą się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w dziedzinie medycyny”¹⁴. Tak określona interpretacja przepisów wskazuje, iż pomimo braku jednoznacznego zakwalifikowania przez ustawodawcę kosmetologa do grona osób wykonujących zawody medyczne został on za taki uznany w drodze interpretacji dotyczącej spraw podatkowych. Jest to jedynie wskazówka interpretacyjna, nie rozstrzyga ona w sposób generalny charakteru prawnego zabiegów kosmetycznych.

Zupełnie inną wykładnię przepisów dotyczących kosmetologa możemy znaleźć w stanowisku Ministerstwa Zdrowia dotyczącym uwzględnienia w projekcie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie kwalifikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy i zakresu jej stosowania, w grupie 2299 Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej nie sklasyfikowani, zawodu „Specjalista podolog”. W stanowisku tym odnajdujemy zapis „iż zawód ten (kosmetolog) nie jest zawodem medycznym, a osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania przedmiotowego zawodu nie posiadają uprawnień do udzielania świadczeń opieki zdrowotnej, (...) które posiadają osoby wykonujące zawody medyczne, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności leczniczej”¹⁵. W tym miejscu warto jednak wspomnieć, iż za zawód kosmetologa w przedmiotowym rozporządzeniu mieści się właśnie w grupie 2299 Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej nie sklasyfikowani.

4. Zabieg kosmetyczny jako kontratyp

Zabieg kosmetyczny jest to zabieg wykonywany przez uprawniony podmiot, którego celem jest zarówno usunięcie zeszpeczeń powstałych w wyniku wypadków czy chorób, jak również uzyskanie konkretnego efektu estetycznego, poprawa urody i wyglądu. W początkowych latach istnienia zabiegi kosmetyczne uznawane były za błąd sztuki lekarskiej, późniejsze piśmiennictwo uznało je jednak za czynności legalne¹⁶.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Stanowisko Ministerstwa Zdrowia, Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 20.5.2014 r. znak: NS-ZM-073-41935-1/MSO/14 www.mpips.gov.pl z 10.12.2014 r.

¹⁶ R. Kubiak, *Odpowiedzialność karna za wykonywanie zabiegów kosmetycznych. Zagadnienia teorii i praktyki*, Kraków 2012, s. 11 i 15-36.

Charakter zabiegów kosmetycznych jest kwestią sporną. Zabiegi kosmetyczne mogą powodować skutki odpowiadające znamionom czynu zabronionego. Może to zachodzić w wyniku dwóch sytuacji. Po pierwsze już samo wykonanie interwencji powoduje wyczerpanie znamion uszkodzenia ciała lub naruszenia nietykalności cielesnej, nawet gdy czynność zostanie wykonana prawidłowo. Drugi przypadek wystąpi w sytuacji, gdy czynność zostanie wykonana niezgodnie z wiedzą medyczną, przez co zostaną naruszone dobra prawnie chronione lub nawet dojdzie do powikłań, powodujących uszkodzenie ciała lub nawet śmierć pacjenta. Istotne pytanie w omawianej kwestii dotyczy granic dopuszczalności takich działań oraz warunków, które muszą zostać spełnione, aby zabieg uznać za legalny¹⁷.

Czynność lecznicza, przy zachowaniu określonych warunków jest zabiegiem legalnym. A. Zoll podkreśla fakt, iż istotą czynności leczniczej jest dążenie do ratowania życia, ochrony zdrowia czy zmniejszenia cierpień i nie może być jednocześnie uznawana za atak na zdrowie czy życie człowieka¹⁸. Do warunków legalności czynności leczniczej zaliczamy zgodę pacjenta na zabieg, cel leczniczy podjętej czynności, zgodność z aktualnym stanem wiedzy medycznej (*lege artis*) oraz wykonanie czynności przez uprawnioną osobę¹⁹. Przesłanka legalności pierwotnej takiego zachowania jest brak naruszenia reguł postępowania z dobrem prawnym. W sytuacji urzeczywistnienia ustawowej określoności czynu, czyli w braku legalności pierwotnej, zachowanie może zostać usprawiedliwione za pomocą kontratypu, czyli okoliczności uchylającej karną bezprawność czynu. Koncepcja zakłada, iż podstawą sytuacji kontratypowej jest kolizja dóbr prawnych²⁰. Jest to przypadek wtórnej legalności czynu²¹.

Kwestię zabiegów kosmetycznych A. Marek określił w następujący sposób „Podobnie jak zabiegi lecznicze zwykło się w prawie karnym traktować połączone z naruszeniem integralności cielesnej zabiegi kosmetyczne, z tym, że formuluje się ponadto wymóg nieszkodliwości zabiegu dla zdrowia oraz małego prawdopodobieństwa ujemnych następstw”²². T. Bojarski opowiedział się również „za legalnością zabiegów kosmetycznych, jeżeli nie są one szkodliwe dla zdrowia pacjenta”²³.

Zabiegi kosmetyczne mogą mieć dwojaki charakter. Pierwsza grupa to czynności ukierunkowane na cel leczniczy, które cechują się legalnością pierwotną. Cel leczniczy powinien być ujmowany w sposób zobiektywizowany, mamy z nim do

¹⁷ Ibidem, s. 15-24; M. Żyła, *Przesłanki legalności zabiegu kosmetycznego w świetle odpowiedzialności prawnej lekarza*, „Prawo i Medycyna” 2010, nr 1, s. 132-142.

¹⁸ A. Zoll, *Granice legalności zabiegu medycznego*, „Prawo i Medycyna” 1999, nr 1, s. 32 i n.

¹⁹ T. Bojarski, *Polskie prawo karne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2012, s. 179-181.

²⁰ A. Zoll, *Okoliczności wyłączające bezprawność czynu: zagadnienia ogólne*, Warszawa 1982, s. 101-104.

²¹ R. Kubiak, *Odpowiedzialność...*, s. 37-71.

²² A. Marek, *Prawo karne*, Warszawa 2011, s. 181-183.

²³ T. Bojarski, *op.cit.*, s. 179-181.

czynienia w sytuacji ukierunkowania na chorobę w sensie biologiczno-medycznym²⁴. Cel leczniczy w odniesieniu do zabiegów kosmetycznych może być jednak rozumiany szeroko, gdyż wygląd człowieka pozostaje w ścisłym związku z jego psychiką. Do drugiej grupy należą czynności o charakterze nieterapeutycznym, które mają na celu usunięcie wad urody i podejmowane są jedynie „z próżności”, do których należy zastosować mechanizm kontratypowy. Granica pomiędzy tymi kategoriami często jest bardzo trudna do ustalenia²⁵. W polskim ustawodawstwie i piśmiennictwie nie możemy wyodrębnić swoistego numerus clausus czynności nieterapeutycznych²⁶.

W piśmiennictwie polskim wyróżnia się dwa poglądy dotyczące czynności kosmetycznych podejmowanych wyłącznie w celach estetycznych. Pierwszy pogląd opiera legalność działania lekarza na elemencie określonej kolizji dóbr i interesów prawnych, wśród których należy wybrać interes prawny o większej wartości społecznej. W celu uznania wtórnej kontratypowej legalności zabiegu kosmetycznego konieczne jest spełnienie następujących elementów:

- cel kosmetyczny zabiegu, czyli zmierzającym do usunięcia wady urody,
- wykonanie zabiegu przez osobę uprawnioną, posiadającą określone kwalifikacje do wykonania zabiegu,
- uświadomiona zgoda na zabieg wyrażona po uzyskaniu wyczerpujących informacji na temat ryzyka,
- wykonanie zabiegu *lege artis*,
- przeciętny poziom ryzyka^{27, 28}.

Zgoda na zabieg musi być uświadomiona i skuteczna prawnie, w literaturze podnosi się, iż w tej sytuacji zgoda zastępcza nie jest dopuszczana. Wykonanie zabiegu *lege artis* oznacza, iż muszą zostać zachowane wszelkie procedury wynikające z wiedzy i praktyki medycznej. Zabieg musi być wykonany przez uprawnioną

²⁴ P. Daniluk, *Cel leczniczy w świetle poglądów doktryny prawa*, „Prawo i Medycyna” 2005, nr 2, s. 46-47.

²⁵ Szerzej: T. Bojarski, op.cit., s. 24-36, 73-122; A. Sakowicz, *Prawnokarne gwarancje prywatności*, Kraków 2006, s. 287-294; R. Kubiak, *Prawo medyczne*, Warszawa 2010, s. 635-647, A. Gubiński, *Czynności lecznicze, przerwanie ciąży, zabiegi kosmetyczne*, „Nowe Prawo” 1960, nr 6, s. 779-781, J. Przybylska, *Cywilnoprawne aspekty instytucji zgody pacjenta na interwencję medyczną i jej definicja*, „Monitor Prawniczy” 2003, nr 16, s. 742-744.

²⁶ Szerzej: P. Daniluk, *Pozaustawowe nieterapeutyczne (nielecznicze) czynności lekarskie*, PiP 2006, nr 1, s.67-76, T. Dukiet-Nagórska, *Autonomia pacjenta a polskie prawo karne*, Warszawa 2008, s. 25-29.

²⁷ A. Sakowicz, op.cit., s. 287-294.

²⁸ Wyrok SN z 5.9.1980 r., sygn. akt II CR 280/1980, OSP 1980, nr 10, poz. 170. Sprawa dotyczyła oszpeceń powódki po zabiegu operacyjnym, o charakterze wyłącznie estetycznym, usunięcia kępek złotych. Sąd Najwyższy orzekł wówczas, że „wymaganie zgody pacjenta na podjęcie zabiegu operacyjnego wyłącznie dla celów estetycznych (polepszenia wyglądu zewnętrznego) jest zachowane tylko wtedy, gdy został on uprzednio dostatecznie poinformowany także o szczególnych – czyli wszelkich mniej lub bardziej możliwych do przewidzenia – skutkach interwencji, niestwarzającej dla niego ryzyka wyższego od przeciętnego”.

osobę, która posiada odpowiednie kwalifikacje i umiejętności oraz przy zachowaniu maksymalnej ostrożności. Należy przyjąć założenie, że im bardziej skomplikowane i niebezpieczne czynności, tym kwalifikacje powinny być wyższe. W orzecznictwie sądowym formułuje się wymóg, aby zabieg nie stwarzał ryzyka wyższego od przeciętnego²⁹. Niewielka korekta defektu urody nie może pociągać za sobą znacznego ryzyka. Przekroczenie przez lekarza proporcji ryzyka nie wyłącza jego odpowiedzialności, nawet w sytuacji, gdy pacjent znając jego rozmiary domagał się wykonania zabiegu. Przekroczenie granicy ryzyka w takiej sytuacji traktowane jest, jako błąd sztuki lekarskiej³⁰. W aktualnym stanie prawnym nie ma jednak regulacji dotyczącej kontratypu zabiegów kosmetycznych. „Wydaje się jednak, że odwołanie się do konstrukcji kontratypowej (zarówno pozaustrojowej, jak i ewentualnie skodyfikowanej) nie jest właściwe”³¹.

Drugie rozwiązanie oparte jest na wyłączeniu bezprawności na podstawie kontratypu zgody „pokrzywdzonego” lub zgody dysponenta dobrem naruszonym podczas zabiegu, dającym pierwotny brak bezprawności³². Podstawą legalności jest wola jednostki dysponującej określonym dobrem, która zgadzając się na zabieg realizuje swoje autonomiczne uprawnienie³³. Zgodą pacjenta możemy określić swobodnie podjęty i wyrażony w jasny sposób akt woli podjęty na podstawie przystępnie udzielonej, rzetelnej informacji co do wszelkich stadiów postępowania medycznego³⁴. Zgoda zainteresowanego, jako podstawa legalności zabiegów prostych musi spełniać szereg wymogów, aby była prawnie skuteczna³⁵. Zgoda na zabieg musi pochodzić od zainteresowanego zabiegiem lub innego uprawnionego podmiotu. Musi zostać udzielona świadomie i z pełnym rozeznaniem. Wymóg ten pociąga za sobą szeroki obowiązek informacyjny. Zgoda musi być szczegółowa i powinna zawierać kluczowe kwestie związane z przeprowadzanym zabiegiem. Musi być dobrowolna oraz wyrażona we właściwej formie³⁶.

W związku z faktem, iż zabiegi kosmetyczne o charakterze czysto estetycznym przeprowadzane zarówno przez lekarza, jak i przez kosmetologa, wykonywane są z inicjatywy podmiotu zainteresowanego poprawą swojej urody, autorka

²⁹ R. Kubiak, *Prawo...*, s. 643-647.

³⁰ M. Filar, *Lekarskie prawo karne*, Kraków 2000, s. 209-212.

³¹ R. Kubiak, *Zgoda zainteresowanego jako okoliczność powodująca legalność czynności czysto kosmetycznych*, „Prawo i Medycyna” 2014, nr 3-4, s. 58-63.

³² A. Sakowicz, *op.cit.*, s. 287-294.

³³ R. Kędziora, *Odpowiedzialność karna lekarza związku z wykonywaniem czynności medycznych*, Warszawa 2009, s. 53-62; szerzej: E. Zielińska, *Aspekty prawnokarne nieterapeutycznych zabiegów medycznych*, „Studia Iuridica”, t. 16, Warszawa 1988, s. 242-244.

³⁴ M. Świdzka, *Zgoda pacjenta na zabieg medyczny*, Toruń 2007, s. 19; J. Przybylska, *Cywilnoprawne...*, s. 740-741.

³⁵ Szerzej: R. Kubiak, *Prawo...*, s. 639-643.

³⁶ Szerzej: R. Kubiak, *Zgoda...*, s. 55-90; R. Kubiak, *Czynności kosmetyczne a odpowiedzialność karna*, „Dermatologica” 2008, nr 4, s. 61-64; R. Kubiak, *Odpowiedzialność...*, s. 177-296; M. Nestorowicz, *Aspekty prawne chirurgii estetycznej*, „Nowe Prawo” 1969, nr 4, s. 601-602.

opowiada się za konstrukcją pierwotnej legalności opartej na uświadomionej zgodzie osoby będącej dysponentem dobra prawnego. Dodatkowo lekarz i kosmetolog jako profesjonaliści powinni przestrzegać reguł ostrożności, wykonać zabieg zgodnie z aktualnym stanem wiedzy oraz z dochować należytej staranności. Zabieg powinien mieć cel kosmetyczny oraz cechować się niewielkim ryzykiem.

R. Kubiak odnośnie kwestii zabiegów kosmetycznych przedstawia następujące stanowisko: „interwencje chirurgiczne, zwłaszcza powodujące podwyższone ryzyko dla pacjenta, mogą być przeprowadzane wyłącznie przez lekarzy (specjalistów). Natomiast w przypadku bardziej błahych zabiegów dopuszcza się, by realizowały je inne osoby (np. kosmetyczka, tatuażysta). Osoby takie muszą jednak również posiadać odpowiednie przygotowanie zawodowe i kwalifikacje”³⁷. Stanowisko takie wskazuje, iż kosmetolog może wykonywać zabiegi mniej inwazyjne jeżeli posiada odpowiednie kwalifikacje i przygotowanie zawodowe. W obecnym stanie prawnym brak jest jednoznacznego określenia kwalifikacji zawodowych kosmetologa, co pociąga za sobą trudności interpretacyjne oraz niemożliwość określenia, które z zabiegów mogą być wykonywane przez kosmetologa. Kosmetolog wykonuje często zabiegi zbliżone do tych wykonywanych przez lekarza, nie podlega on jednak tym samym reżimom prawnym co lekarz. Zgodnie z art. 2 ustawy z 6.11.2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta³⁸, „przestrzeganie praw pacjenta określonych w ustawie jest obowiązkiem organów władzy publicznej właściwych w zakresie ochrony zdrowia, Narodowego Funduszu Zdrowia, podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych, osób wykonujących zawód medyczny oraz innych osób uczestniczących w udzielaniu świadczeń zdrowotnych”. Oznacza to że dopóki zawód kosmetologa nie zostanie uznany za jeden z zawodów medycznych lub/oraz kosmetolog nie stanie się podmiotem udzielającym świadczeń zdrowotnych, dopóty w gabinecie kosmetycznym człowiek pozostanie klientem i będzie posiadał znacznie mniejszą ochronę swoich praw.

5. Laseroterapia – kontrowersje wokół klasyfikacji prawnej

Kosmetolodzy i lekarze medycyny estetycznej oferują coraz bardziej inwazyjne zabiegi z wykorzystaniem laserów. Wraz z rozwojem tych zabiegów pojawiają się oferty różnorodnych kursów oraz szkoleń z zakresu laseroterapii. W obecnym stanie prawnym nie można jednak jednoznacznie określić, które z nich nadają uprawnienia do wykonywania zabiegów z wykorzystaniem lasera, a które

³⁷ R. Kubiak, *Prawo...*, s. 643-647.

³⁸ Ustawa z 6.11.2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, t.j.: Dz.U. z 2012 r., poz. 159 ze zm.

są nic nie znaczącymi certyfikatami. Warto zastanowić się czy z lasera kosmetolog może korzystać samodzielnie, bez nadzoru lekarza.

Na początku warto odwołać się do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z 19.2.2014 r. w przedmiocie wymiaru należności celnych. Sprawa dotyczyła wymiaru należności celnej za importowany z USA towar – laser LightSheer ET. Sąd w przedmiotowej sprawie orzekł, iż laser ten jest urządzeniem, które w głównej mierze powinno być wykorzystywane w praktyce zawodowej lekarzy w celach diagnostycznych oraz zapobieganiu lub leczeniu schorzeń. Wykorzystywanie lasera LightSheer ET w praktyce zawodowej kosmetologów jest jego dodatkowym zastosowaniem. W sprawie tej biegły stwierdził: „(Laser LightSheer ET) Używany być może przez przeszkolone osoby nie będące lekarzami (pielęgniarki, kosmetolodzy) pod warunkiem, że kwalifikacji do zabiegu dokona wyłącznie lekarz i gdy osoby nie będące lekarzami będą posiadać certyfikaty ukończenia specjalistycznego szkolenia w zakresie laseroterapii”³⁹. Bezsporny jest fakt, iż kwalifikacji do zabiegu z wykorzystaniem lasera może dokonać tylko lekarz, który w wyniku oceny wskazań i przeciwwskazań do zabiegu, potrafi w sposób właściwy określić ryzyko zabiegu.

Zagadnienie wykonywania zabiegów z użyciem laserów pojawia się również w opisie przypadku w Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii z 2001 r. Został tam opisany przypadek kobiety, która zgłosiła się do Zakładu Medycyny Sądowej w Łodzi z powikłaniami pod postacią punktowych oparzeń drugiego stopnia po zabiegu epilacji laserowej. W wyniku przeprowadzonego badania sądowo lekarskiego wydano opinię, w której stwierdzono, iż zmiany te wyczerpują znamiona art. 157 § 2 k.k.⁴⁰ W opinii podkreślono, iż jedyną grupą posiadającą kwalifikacje oraz wiedzę merytoryczną potrzebną do wykonywania zabiegów z zakresu epilacji laserowej są lekarze. W uzasadnieniu czytamy „Jak ustalono przedmiotowy zabieg został przeprowadzony zgodnie z zasadami sztuki przez lekarza posiadającego odpowiednie uprawnienia, zaś pacjentka była poinformowana o możliwych konsekwencjach, w tym również o takich, jakie wystąpiły u niej. Zaakceptowała ona możliwe powikłania oraz wyraziła zgodę na zabieg pisemnie”⁴¹. Opisany przypadek wskazuje, iż zabiegi z wykorzystaniem lasera ze względu na możliwość powikłań powinny być wykonywane tylko i wyłącznie przez lekarzy, gdyż są oni jedyną, grupą zawodową, która ma wymagane kwalifikacje do przeprowadzania tego typu zabiegów.

Zabiegi z wykorzystaniem lasera powinny być wykonywane przez osobę, która posiada odpowiednie kwalifikacje do wykonywania takiego zabiegu.

³⁹ Wyrok WSA w Gliwicach z 19.2.2014 r., sygn. akt III SA/GI 1584/13, LEX nr 1526069.

⁴⁰ Ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny, Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm. (dalej: k.k.).

⁴¹ J. Berent, W. J. Baranowski, A. P. Jurczyk, B. Jankowska, S. Szram, *Opiniowanie sądowo-lekarskie powikłań medycznych zabiegów kosmetycznych – opis przypadku*, „Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii” 2001, nr 3, http://www.amsik.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=144&Itemid=117 z 10.11.2014 r.

W praktyce zabiegi z użyciem lasera, głównie depilacja nadmiernego owłosienia w subiektywnej ocenie pacjenta, wykonywane są przez kosmetyczki i kosmetologów. Bardzo często zabieg ten wykonywany jest bez uprzedniej kwalifikacji do zabiegu dokonanej przez lekarza oraz bez jego nadzoru. Pojawia się pytanie czy kosmetolog ma prawo wykonywać taki zabieg samodzielnie? Kosmetolodzy wskazują, iż posiadają kwalifikacje uzyskane na podstawie certyfikatów uzyskanych podczas szkoleń. Szkolenia takie często prowadzone są przez podmioty zajmujące się sprzedażą laserów. W tym miejscu warto przeanalizować treść, która zamieszczona jest na takich certyfikatach „Zaświadcza się, że ... została przeszkolona z zakresu obsługi i zastosowania lasera ... firmy ...” oraz „Certyfikat uczestnictwa w pokazie z zakresu użytkowania lasera ...”⁴². Należy stwierdzić, iż certyfikaty takie nie dają uprawnień i kwalifikacji do wykonywania zabiegów z użyciem lasera. Potwierdzają one jedynie uczestnictwo w pokazie lub przeszkolenie z obsługi urządzenia. Drugim typem są kursy i szkolenia z zakresu laseroterapii. Trwają one kilka lub kilkanaście godzin oraz składają się z części teoretycznej oraz praktycznej. W czasie takiego kursu czy szkolenia uczestnik poznaje budowę i mechanizm działania lasera, wskazania, przeciwwskazania oraz przygotowanie skóry do zabiegu, zasady sporządzania protokołu zabiegowego, w części praktycznej uczy się obsługi poprzez samodzielne wykonanie zabiegu na modelu. Autorka stoi na stanowisku, iż kwestia szkoleń i kursów wymaga regulacji. Właściwa regulacja tych kwestii ma na celu minimalizację ryzyka wynikającego z nieuprawnionego wykonywania zabiegów z użyciem lasera. Regulacja powinna nakładać wymóg, zarówno na kosmetologów, jak i lekarzy, uczestnictwa w szkoleniu z zakresu laseroterapii. Szkolenia i certyfikaty wydawane przez firmy uznać należy, jako dodatkowe. Certyfikat wydawany po szkoleniu z zakresu laseroterapii powinien stanowić dokument potwierdzający posiadanie wymaganych kwalifikacji.

6. Odpowiedzialność cywilna i karna w ramach wykonywania zabiegów kosmetycznych

Wykonywanie zabiegów kosmetycznych może wiązać się z różnorodną odpowiedzialnością prawną. Na gruncie prawa karnego, dokonanie czynności ingerującej w ciało człowieka może wypełniać znamiona czynu zabronionego – naruszenia nietykalności cielesnej, wskazanego w art. 217 k.k. Czynność taka może mieć również skutek w postaci obrażeń ciała, które mogą zostać zakwalifikowane, jako uszkodzenie ciała – lekkie lub średnie – art. 157 k.k., czy nawet ciężki uszczerbek na zdrowiu – art. 156 k.k. Gdy w wyniku interwencji takiej nastąpi zgon pacjenta, lekarz może odpowiadać za nieumyślne spowodowanie śmierci

⁴² Teksty umieszczone na certyfikatach w jednym z salonów kosmetycznych wykonujących zabieg laseroterapii.

art. 155 k.k. Konsekwencje te mogą pojawić się niezależnie od zgody pacjenta na wykonanie zabiegu. W sytuacji, gdyby dany zabieg został wykonany bez zgody dysponenta dobrem, lekarz może ponieść odpowiedzialność z tytułu art. 192 k.k., czyli za przestępstwo wykonania zabiegu bez zgody pacjenta. Norma ta dotyczy zabiegów leczniczych, w doktrynie przyjmuje się jednak rozszerzającą interpretację obejmującą również nieterapeutyczne zabiegi lekarskie, w tym kosmetyczne⁴³. Zabiegi kosmetyczne pociągają za sobą również odpowiedzialność na gruncie prawa cywilnego⁴⁴. Osoby, u których w wyniku zabiegu kosmetycznego pojawiło się uszkodzenia ciała lub rozstrój zdrowia mogą dochodzić roszczeń odszkodowawczych na zasadach ogólnych. Odpowiedzialność wobec pacjentów ponoszona jest na zasadzie winy. Odpowiedzialność może być deliktowa art. 415 i nast. k.c.⁴⁵ lub kontraktowa art. 471 i nast. k.c. w sytuacji zawarcia umowy z pacjentem. Może dojść również do zbiegu odpowiedzialności – art. 443 k.c., ponieważ szkoda na osobie w postaci np. uszkodzenia ciała, będąca niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania jest zawsze czynem niedozwolonym. M. Nestorowicz w głosie do wyroku Sądu Najwyższego z 17.12.2004 r., uznał za trafne przypomnienie przez Sąd Najwyższy o art. 443 k.c., dopuszczającym zbieg odpowiedzialności kontraktowej i deliktowej. Zgodnie z opinią komentatora, obecnie, gdy pacjenci zawierają umowy o usługi lecznicze z prywatnymi szpitalami czy klinikami, przepis ten może być coraz częściej powoływany, szkoda na osobie stanowi bowiem zawsze czyn niedozwolony⁴⁶. Poszkodowany może dochodzić również zadośćuczynienia z tytułu wyrządzonej krzywdy – art. 448 k.c. R. Kubiak określa, iż „umowa o wykonanie zabiegu kosmetycznego ma charakter umowy starannego działania. Lekarz nie gwarantuje osiągnięcia danego efektu. Ocenia się jednak czy zachował kryterium należytej staranności podczas wykonywania zabiegu. Lekarz w umowie z pacjentem zobowiązuje się do poprawy wyglądu lub usunięcia defektu urody. W sytuacji, gdy zabieg kosmetyczny nie spowoduje chociażby minimalnej poprawy, lekarz może odpowiadać za nienależyte wykonanie zobowiązania”⁴⁷. Kwestie powyższe dotyczą w głównej mierze lekarza, który z mocy prawa posiada kwalifikacje do wykonywania zabiegów kosmetycznych. Oprócz lekarza odpowiedzialność może ponieść producent substancji czy materiałów używanych do zabiegów estetycznych⁴⁸. Analogiczna odpowiedzialność może wystąpić w odniesieniu do czynności wykonywanych przez kosmetologa.

⁴³ R. Kubiak, *Prawo...*, s. 637-638, A. Fiutak, *Prawo w medycynie*, Warszawa 2011, s. 219-221.

⁴⁴ Szerzej: A. Fiutak, *Prawo ...*, s. 99-133; J. Zajdel, *Kompendium prawa medycznego*, Łódź 2008, 145-168.

⁴⁵ Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny, t.j.: Dz.U. z 2014 r., poz. 121 ze zm. (dalej: k.c.).

⁴⁶ Zob. glosa M. Nesterowicz do wyroku SN z 17.12.2004 r., sygn. akt II CK 300/04, OSP 2006, nr 2, poz. 20.

⁴⁷ R. Kubiak, *Prawo...*, s. 645. Por. M. Nesterowicz, *Aspekty...*, s. 603-605.

⁴⁸ M. Nestorowicz, *Prawo medyczne. Komentarze i glosy do orzeczeń sądowych*, Warszawa 2014, s. 342-343.

Lekarz w ramach swojej działalności zawodowej ma również obowiązek posiadać ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. Obowiązek ten został uregulowany art. 25 u.d.l.⁴⁹ oraz właściwym rozporządzeniem, które w § 2 pkt 3 określa, iż ubezpieczenie OC obejmuje szkody będące następstwem zabiegów chirurgii plastycznej lub zabiegów kosmetycznych, jeśli są udzielane w przypadkach będących następstwem wady wrodzonej, urazu, choroby lub następstwem jej leczenia⁵⁰. Oznacza to, iż ubezpieczenie obowiązkowe nie dotyczy sytuacji, kiedy zabieg wykonywany jest bez medycznego wskazania. Obowiązkiem ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej na podstawie art. 136b ust. 2 u.ś.o.z. oraz rozporządzenia⁵¹ objęci są inni świadczeniodawcy m.in. osoby fizyczne, które uzyskały fachowe uprawnienia do udzielania świadczeń zdrowotnych i udziela ich w ramach wykonywanej działalności gospodarczej⁵². Zgodnie z powyższym kosmetolog nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej, gdyż jego działalność nie jest jednoznacznie zakwalifikowana jako udzielanie świadczeń zdrowotnych. Kosmetolog ma fakultatywną możliwość ubezpieczenia swojej działalności. Warto jednak wspomnieć, iż w sytuacji gdy wystąpi jakieś zdarzenie objęte zakresem ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel może uchylać się w niektórych przypadkach od wypłaty odszkodowania. Wynika to z faktu, iż w sytuacjach takich weryfikowane są kwalifikacje zawodowe do wykonywania danego zabiegu przez kosmetologa. W obecnej sytuacji brak jest jednoznacznych unormowań tej kwestii, co rodzi bardzo dużo rozbieżności interpretacyjnych w tym zakresie.

7. Podsumowanie

W aktualnym stanie prawnym ciężko jest ustalić katalog zabiegów kosmetycznych, które może wykonywać kosmetolog. Z całą pewnością może on wykonywać małoinwazyjne zabiegi kosmetyczne. Kwestia ta ulega komplikacji w odniesieniu o zabiegów inwazyjnych. Możemy do nich zaliczyć zabiegi z użyciem botoxu (toksyny botulinowej), lasera, peelingu chemiczne oraz mezoterapię igłową. Należy stwierdzić, iż zabiegi z zastosowaniem botoxu nie powinny być wykonywane przez kosmetologa. Wynika, to z faktu, iż toksyna botulinowa jest lekiem wydawanym na receptę i powinna być stosowana przez lekarza posiadającego odpowiednie

⁴⁹ Art. 25 u.d.l.

⁵⁰ Rozporządzeniem Ministra Finansów z 22.12.2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu wykonującego działalność leczniczą, Dz.U. Nr 293, poz. 1729.

⁵¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z 22.12.2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej świadczeniodawcy niebędącego podmiotem wykonującym działalność leczniczą, udzielającego świadczeń opieki zdrowotnej, Dz.U. Nr 293, poz. 1728.

⁵² Art. 5 pkt 41b u.ś.o.z.

uprawnienia i doświadczenie w zakresie takiego leczenia⁵³. W opinii autorki pozostałe zabiegi mogą być wykonywane przez kosmetologa, po spełnieniu pewnych warunków, które zapewnią ich legalność. Kosmetolog musi posiadać kwalifikacje do wykonywania zabiegów. Kwalifikacje te powinny być uzyskiwane w ramach szkoleń z zakresu ich wykonywania. Tu należy podkreślić, iż uprawnień tych nie nadają szkolenia z zakresu obsługi sprzętu, organizowane przez dystrybutorów czy producentów sprzętu. W celu przeprowadzenia zabiegów kosmetolog musi uzyskać uświadomioną zgodę na zabieg od klienta, zaleca się, aby zgoda ta miała formę pisemną dla celów dowodowych. Kosmetolog musi postępować z należytą starannością, zabieg musi być wykonany zgodnie z aktualnym stanem wiedzy oraz powinien cechować się przeciętnym poziomem ryzyka. W przypadku zabiegów z użyciem lasera kwalifikacji do zabiegu powinien dokonać lekarz. Brak jednoznacznych regulacji prawnych w zakresie zawodu kosmetologa oraz szerszej regulacji zawodów medycznych należy uznać jako sytuację niekorzystną. Powoduje to wiele zagrożeń. Brak jednolitych zasad utrudnia weryfikację kwalifikacji zawodowych kosmetologów. Zabiegi wykonywane przez kosmetologa często ingerują w ciało człowieka, narażając je tym samym na negatywne konsekwencje w wypadku błędu lub pojawienia się działań niepożądanych, co pociąga za sobą odpowiedzialność cywilną i karną. Istotne jest, aby w jasny i przejrzysty sposób określić kwalifikacje zawodowe kosmetologów, gdyż dopiero wtedy będzie możliwe określenie działań i zabiegów, które mogą być wykonywane przez kosmetologa. W tym celu należy poddać dogłębnej analizie obszar działania kosmetologa, określić zasady wykonywania czynności oraz ich zakres, doprecyzować warunki jakie umożliwiają dopuszczenie do wykonywania zawodu, ustalić wymagania dotyczące wykształcenia, zarówno teoretycznego jak i praktycznego, zdefiniować zakres działania w obszarze zdrowia publicznego, dotyczący profilaktyki i edukacji zdrowotnej. Istotną kwestią, którą należy rozstrzygnąć jest ewentualny wymóg zdawania egzaminu uprawniającego do pracy w zawodzie kosmetologa. Dodatkowo warto zastanowić się czy zawód ten wymaga stworzenia własnego samorządu zawodowego oraz rejestru osób uprawnionych do jego wykonywania. Kolejnym ważnym aspektem jest określenie czy czynności wykonywane w ramach pracy kosmetologa są świadczeniami zdrowotnymi. Dopiero analiza tych wszystkich kwestii da odpowiedź jak powinien zostać uregulowany zawód kosmetologa. Istnieją dwa rozwiązania tej sytuacji. Pierwszym z nich jest włączenie zawodu kosmetologa do zawodów medycznych. Drugie rozwiązanie polega na stworzeniu odrębnej regulacji prawnej w sposób kompleksowy reagującej te kwestie. Postulatem *de lege ferenda* jest włączenie zawodu kosmetologa do kręgu zawodów medycznych. Unormowanie takie ma

⁵³ Szerzej: Stanowisko Nr 6/14/P-VII Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z 25.4.2014 r. w sprawie poparcia stanowiska Polskiego Towarzystwa Medycyny Estetycznej i Anti-Aging w sprawie wykonywania zabiegów lekarskich z zakresu medycyny estetycznej przez osoby nieuprawnione oraz nieuprawnionego stosowania w tym celu produktów leczniczych i wyrobów medycznych, <http://www.nil.org.pl/> z 22.10.2015 r.

na celu zapewnienie silniejszej ochrony zdrowia osób korzystających z zabiegów wykonywanych przez kosmetologa, gdyż tylko taka regulacja sprawi, iż klientka salonu kosmetycznego stanie się pacjentką, a tym samym uzyska większą ochronę prawa do zdrowia i życia.

Legal aspects of cosmetic procedures performed by a cosmetologist

This article is devoted to the legal aspects of cosmetic procedures performed by a cosmetologist. Firstly it describes the terms of reference of professional cosmetologists. Next, attention was paid to the legal aspect of cosmetologist profession, and it was proposed to put it among the medical profession. Then the author tries to answer the question whether, on the basis of existing legislation, invasive cosmetic treatments performed by a cosmetologist are legal. Laser treatment trainings have also been assessed. In the end criminal and civil liabilities on the field cosmetic treatments have been considered. The author, basing on all elements of the subject, presents currently practised solutions. These considerations are also a review of the positions of doctrine and jurisprudence in the discussed area.